

Autorilt

Suur tänu, et olete muretsenud selle raamatu, millest peaks saama meeldiv kaaslane **Teie** rännakutel koos kitarriga. Raamatu kokkupanemisel olid mulle abiks minu viimaste aastate õpilased vanuses 9-st 42-ni, kes aitasid teha valikuid sellest, mis on oluline ja vajalik ning mis mitte. Koos töötades ja õppides oli hästi näha, mis neile meeldib ja külge jääb, mis on ülearu keeruline või hoopis liiga lihtne. Suur tänu teile selle eest.

Selle raamatu näol on kaante vahele saanud lõputu hulk kitarritundideks ettevalmistatud lahtisi nummerdamata lehti, mis kortsuvad, ära kaovad ja igal juhul maha ununevad, kui on tund. Raamatut ajendas mind kokku panema ka vastava eestikeelse materjali puudumine. Kitarr on viimasel sajandil end õigustanud praktiliselt kõikides maailmas levinud muusikastiilides. Teda kasutatakse kõikjal ja sellepärast on ka kitarrihuviliste soovid sellest, mida nad tahaksid kitarril mängida, väga erinevad. Seega tuleks kitarrimängu õppimise teemat käsitleda laiemalt. Viimane laiahaardeline eestikeelne õpik pärineb aastast 1964, autoriks vanameister Uno Loop. Seda õpikut ei leia enam isegi enamikest raamatukogudest mitte.

Kuigi muusikalisi stiile on väga palju, on kitarrimängu lähtepunkt kõigil üks, st põhimõtted ja põhivõtted on samad. See raamat proovibki veidi paotada erinevate stiilide uksi, et näidata kätte teeraja algused. Millise raja keegi hiljem valib, on juba igaühe enda asi. Raamatu kokkupanemisel on lähtutud sellest, et siin kirjutatu peab olema ühtmoodi arusaadav ja huvitav nii 9-aastasele energilisele kitarrientusiastile kui ka pensionipõlve pidavale seeniorile. Kitarr ei ole kunagi hilja õppida ja kitarrimäng sobib iga eluvaldkonna inimesele. Küll aga arvan, et alustada võiks umbes 13-aastaselt. Neid, kellele kitarrimäng sobib juba varem, on väga vähe. Kitarrimängimine nõuab teatud füüsilist jõudu ja sõrmede ulatust, samuti tekitab see alguses kerget füüsilist valu sõrmeotstes, eriti traatkeelte puhul. Aga mis veelgi tähtsam – see nõuab tähelepanu kontsentreerimist ja järjekindlust. Kui noorel inimesel on need omadused juba varakult olemas või kui huvi ja uudishimu kitarrimängu teadmiste järele on piisavalt suur, siis on kõik korras.

Hädavajaliku **teooria ja noodiõpetusega**, mis on raamatus esitatud järk-järgult, peaks iseseisvalt hakkama saama ka muusikalise ettevalmistuseta inimene. Samas peaks siit enda jaoks midagi huvitavat leidma ka iga kogenud kitarrist. Soov oleks pakkuda teile üllatusi – „Ahaa - nii see käibki,“ mis loodetavasti tekitavad huvi ja innustavad teid asja edasi uurima. Eriti hästi sobib raamat neile, kel kitarr juba mõnda aega kodus olemas ja esimesed duurid selged ning natuke noodikirjagi uuritud. Samuti neile, kes on mänginud mõnda muud pilli ja soovivad nüüd kitarril juurde õppida.

Paljude terminite, mõistete ja mängutehnikate juures on ära toodud ka selle sõna ingliskeelne vaste, et te tulevikus, kohates samu sõnu õpikutes või internetis, teaksite, millest on jutt.

Tänu kaasasolevatele salvestustele võimaldab see raamat **iseseisvat õppimist**. Lindistused on tehtud põhimõttel, et meloodia ja saade on salvestatud eri kanalitesse ning balansinuppu kasutades saab valida, millist partiid kuulata ja millist ise juurde mängida. Soovitav on kasutada loo kordus- või *loop*-funktsiooni ja korrata harjutust seni, kuni see on selge. Iseõppijatel oleks soovitatav aeg-ajalt (näiteks korra kuus) oma edusamme näidata mõnele kogemustega kitarristile või veel parem kitarriopetajale. See on vajalik, et te ei õpiks midagi valesti selgeks, sest hiljem on ümber õppida oluliselt keerulisem.

See puudutab näiteks kitarril, käe ja medika hoidmist. Ühesõnaga asendeid, millest sõltub väga oluliselt teie mängu tehnika ja kõla, kuid mida ei ole võimalik nii täpselt raamatus kirjeldada.

Teekonna alguses püüame leida vastuseid tüüpilistele küsimustele, mis ikka alguses tekkivad: millist pilli osta, milliseid keeli ja mediaatoreid ehk medikaid kasutada, milliseid lisatarvikuid veel vaja on jne. Samuti on ära toodud hädavajalik noodiõpetus ja selgitused, kuidas hoida pilli õigesti käes ning kuidas saada pilli seest kätte see kõige parem heli. Siia juurde on toodud hulgaliselt harjutusi, lugusid ja duuritabeleid.

Kitarri mängimine algab alati **häälestamisest**. Kitarri häälestamise kohta käib levinud ütlus, et pool aega kitarrist häälestab oma pilli, ülejäänud aja mängib ta häälest ära pilliga. Kuidas on siis lood tegelikult?

Enamik noote selles raamatus on toodud **standartses noodikirjas ja tabulatuuris** paralleelselt. Tabulatuuri levik laieneb tänu internetile järjest enam, mistõttu on mõistlik ja loomulik osata mõlemat noodikirja. Kuna kitarri puhul (nagu ka kõigi teiste pillide puhul) on õige sõrmestus väga oluline, siis on mõlema käe sõrmed ka ära tähistatud: tegemist on rahvusvahelise tähistusega, mida võib kohata ka kõigis teistes kitarriõpikutes ja -nootides.

Saatekitarril on täita päris mitu tähtsat rolli: ta peab kätte näitama ja hoidma loo rütmi, et saaks kaasa laulda või mängida (tinglikult trummi roll), ta mängib akorde ehk näitab ära harmoonia (klaveri roll). Tihti on kitarr koosseisus kõige madalamat häält tegev pill ja hea saatekitarrist mängib harmoonia muutumisel vahele suunava bassikäigu (bassi roll). Saatekitarr mängib tihti loole ka eelmängu, vahemängu ja lõpu (soolo roll), ta on võimeline täitma kõiki neid muusikas vajalikke rolle üheaegselt. Kuna me saame seda pilli endaga ka igale poole kaasa võtta, siis jõuamegi põhjuseni, miks on kitarr täiesti konkurentsitu kõige populaarsem pill maailmas.

Klassikaline kitarr on saanud Eestis kõige rohkem tähelepanu. Häid õpetajaid on palju ja ka eestikeelset materjali liigub piisavalt. Selles raamatus me piirdume klassikalise kitarri põhitõdede, harjutuste ja näitelugudega.

Folkmuusika ehk rahvamuusika on otsatu allikas, millest ammutatakse muusikalist materjali tänapäeva erinevatesse muusikastiilidesse. Folkmuusika festivalid on populaarsed kogu maailmas. **Country** on üks rahvamuusika haru, mis on sündinud Ameerika mandril ja saanud omaette mõisteks. Otse loomulikult on kitarril siin põhiline roll. Selles stiilis on välja kujunenud omad kitarrimängu tehnikad, mida raamatus on püütud ka veidi tutvustada.

Ballaadid on muusikalised jutustused, kus kitarristi ülesanne on emotsionaalselt toetada lauljat loo paremaks mõistmiseks. Mängu põhimõtted on väga sarnased klassikalise kitarri omadele ja kitarri roll on peale harmoonia ja bassi mängimise osaliselt toetada lauljat ka meloodia osas. Meloodia mängimine ilmekalt on puhtalt emotsioonide ja tunnete edasi andmine. Vääramatult kehtib reegel, et mida rohkem annad, seda rohkem vastu saad. Üleskirjutatud nootide tuim mahanägemine ei ole huvitav ei pillimehele endale ega publikule, just emotsionaalselt isikupärane esitusviis eristabki head pillimehed keskmikest. Ei ole võimalik nooti kirjutada emotsioone, see jääb iga pillimehe enda teha.

Blues'i juurtest on välja kasvanud väga paljud tänapäeval populaarsed muusikastiilid, nagu näiteks **rock** ja **jazz**. Kitarr on olnud **blues**'is alati kesksel kohal. Varajased **blues**'i- mängijad kasutasid akustilisi pille, sest elektripille polnud veel välja mõeldud. Ilmselt seetõttu on suur osa vanadest **blues**'idest E-duuris, kus on palju lahtisi keeli ja selle helistiku kõla on kitaril kõige võimsam. Paljud varajaste **blues**'i-meeste mängutehnikad on kasutusel praeguseni, mõjutades nii suurt osa tänapäeva pop-muusikat. **Blues**'i vorm ja helirida on kasutusel ka teistes muusikastiilides. Käesolevas raamatus on püütud tutvustada neid **blues**'i põhimõtteid ja põhielemente, mis on vajalikud **blues**-kitarri mängimiseks. Kuigi välja valitud näited ja lood on mõeldud akustilisele kitarile, kõlavad nad väga hästi ka elektrikitarril. Selles peatükis esitatud materjal on orienteeritud traatkeeltega pillile ja medikaga mängule, kuigi materjaliga

tutvumiseks ja põhitõdede omandamiseks sobib suurepäraselt ka nailon-keeltega pill. Kuna *rock*-muusika on *blues*'ist välja kasvanud, siis on neil väga palju ühist ja siin raamatus vaadeldakse neid kahte stiili paralleelselt.

Jazz'i maailm on väga avar, erinevaid suundi ja stiile on palju. Siin raamatus piirdatakse *jazz*'i üldpõhimõtete ja enimkasutatavate *jazz*-akordivõtete tutvustamisega. Kuna *jazz*'i akordivõtetes lähtutakse tihti meloodiast, siis on erinevaid võtteid loendamatu hulk. Siin raamatus selgitatakse, kust ja kuidas tekivad *jazz*'i nootides akordi tähemärgi taha igasugused numbrid, + ja – - märgid, mis tavaliselt hirmutavad kitarriste. Kes on kord seda loogikat mõistnud, see taipab, et asi pole nii hull, sest neid akorde on võimalik ise tuletada. Samuti õpime veidi tundma üht suhteliselt noort *jazz*'i haru - *bossanova*'t ja tema rütmi. Näite-lugudena mängime erineva raskusastmega *jazz*'i-klassikasse kuuluvaid lugusid.

Algaja kitarrist võiks **kuulata võimalikult palju** erinevate meistrite poolt esitatud **muusikat**, proovida ise kitarril leida neid käike, nippe ja akordivõtteid, mida kasutab teie lemmik, imiteerides niimoodi tema mängu. Maailmas on palju häid kitarriste, kes praktiliselt ei tunne noodikirja. Nad mängivad kuulmise järgi ja on alustanud just eeltoodud meetodil.

Ikka ja jälle küsitakse valemit selle kohta, **kuidas saada väga heaks kitarristiks**. Valem on iseenesest lihtne – **2xP ehk pühendumine ja püsivus**. Suured kitarristid ütlevad naljatades, et harjutama peaks kaheksa tundi päevas ja soovitatavalt seitse päeva nädalas. Tegelikult ongi see ainus tee, kuidas jõuda lähedale täiuslikkusele. Selleks tuleb ilmselt paljust loobuda, kuid tasu on hiljem mõõtmatu. Looja kingitus – andekus – on antud inimestele erinevalt, kuid järjekindla töö ja pühendumiseta ei ole saanud suureks ükski kitarriguru.

Hääd teed Teile!

Aldo Järve (s.1962) on tegutsenud kitarristina mitmes tuntud ansamblis nagu "Kavalier", "Folkmill" ja "Zorbas". Aktiivse muusikuna on ta eelkõige country ja iiri muusika suur austaja. Alates 2003-st a. õpetab Aldo Järve kitarri Nõmme Põhikoolis ja Tabasalu Noortekeskuses. Käesolev õpik ongi valminud praktilise töö käigus õpilastega.